

עדכון שמיטה מספר 2

מרחשוון ה'תשפ"ב

- **שנת השמיטה נכנסת להילוך שני.** כבר מתחילים להופיע בשוק ירקות שונים של גידולי השביעית. אם בשלב א' היה צריך לדאוג רק לירקות עליים, עכשיו נכנסים גם שאר ירקות למעגל השמיטה, כדלהלן.
- **שלב א',** ותקופת החגים, התאפיין בחוסרים של ירקות עליים, בעקבות הצפיפות בין השבתות והחגים. מחלקת הכשרות של הרבנות בת ים ניסתה ומנסה כל הזמן לדאוג לאספקה סדירה של סחורה מהודרת. לא תמיד בהצלחה, אבל המאמצים נעשים בכל הכיוונים האפשריים. אנחנו בטוחים שהציבור מבין את הקשיים האובייקטיביים בפרט בתחילת שנה, ומקבלים עליהם להמשיך ולהתאמץ עבור מצווה יקרה זו אשר גאולתן של ישראל תלויה בה.
- **אנחנו בתחילתו של שלב ב,** תחילת עונת ירקות השביעית. מצתה אין לקנות את רוב ירקות אלא בחנויות המפוקחות לענין שמיטה, לרבות גזר ומלפפון. ולמעט בצל יבש ותפוח אדמה שניתן לקנות בכל מקום (מפוקח לענין מעשרות) עד י"ד כסלו, ושום שניתן לקנות בכל מקום כנ"ל עד ר"ח אדר א.
- **ירקות עליים** סובלים כעת ממחסור כללי, בכל רמות הכשרות, ובפרט ב'מהדרין'. - כמו שמוסבר מעברו השני של הדף.
- **רשת יוחננוף** ברחבי הארץ נסוגה בה מהחלטתה לקיים שמיטה כהלכתה, בגלל המחסור בירקות עליים שאפיין את תחילת השנה, ולכן התוצרת שם היא היתר מכירה רגיל. (למעט 2 חנויות של יוחננוף בעיר נתיבות, שבהן הצבור אינו מוותר, והרשת מעמידה שם חנויות של שמיטה כהלכתה)
- **כמו כן סניפים של רשתות גדולות,** הם בדר"כ ע"פ היתר המכירה, גם בבת ים. רשת מגה על כל סניפיה, רשת רמי לוי, וכן סניפי סופר דוש ברח' העצמאות, בקניון בת ים, ובקניון בת ימון. אנחנו פועלים שגם במקומות אלו ימכרו בהמשך תוצרת שמיטה כהלכתה ארוזה וסגורה, לאחר שנוודא שלא תהיינה בעיות של החלפות וערבוים.
- **סניף סופר דוש** ברחוב וישנגרד (אזור התעשייה) - מחלקת פירות וירקות הינה בכשרות הרב אפרתי, בפיקוח הרבנות בבת ים, ונמכרת בה סחורה כשרה למהדרין, משנת שישיית, מיבול חו"ל, ומתוצרת נכרית.
- **נתיב החסד** רחוב ניסנבאום 25. הכל למהדרין. המקום בכשרות הרב לנדא, ובפיקוח הרבנות בת ים. הסחורה באה משנת שישיית, מיבול חו"ל, ומתוצרת נכרית. יתכן ויהיה בהמשך אוצר בית דין.
- **אברהם כהן** רחוב הרצל 61 בת ים, חנות השמיטה הותיקה במרכז העיר. הכל למהדרין. מקור הסחורה: שישיית, יבול חו"ל, יבול נכרי.
- **פיצלך** רחוב ויצמן 32, שכונת עמידר בת ים. הכל למהדרין. מקור הסחורה: יבול שישיית, יבול חו"ל, יבול נכרי.
- **מיני שוק אסולין** ברחוב הרב מימון. בכשרות "אוצר הארץ". מקור הסחורה: שישיית, וגבולות עולי מצרים + אוצר בית דין. אין יבול נכרי. הכשרות היא רק על הסחורה הארוזה בלבד. שאר החנות היא מוצרי היתר המכירה.
- **שלא כפי שפורסם** על ידי אנשים פרטיים, עמדת הרבנות היא שיש להעדיף תוצרת נכרית על פני תוצרת של היתר המכירה. אמנם יש להעריך את המסר החינוכי שבקריאה שלא לקנות סחורה מאוייבים, אולם אין לאידיאולוגיה זו משקל הלכתי ברמת מחלוקת ההלכה שיש ב"היתר המכירה". הדבר גם מגוחך להקפיד על זה דווקא בשמיטה - על חשבון שאלות הלכה, אחרי שכל השנים אוכלים תוצרת זו, ולדברי משרד הבריאות אין פיקוח ראוי על הירקות הנכנסים לארץ, גם מעזה, והסוחר אינו יכול לדעת איזה ירקות הגיעו מאיזה מקום. (לטענתם, פיקוח טוב של משרד הבריאות קיים רק בירקות המיוצאים מהארץ.. אלו הירקות היהודיים, שהולכים לגויים בחו"ל...). ובכלל: הרעיון להחרים קניית עגבניה מישמעאלי, אבל להעדיף במקום זה למכור לו את כל האדמה - הינו מוזר מאוד.. למעשה כאמור יש להעדיף יבול נכרי על פני יבול היתר המכירה.
- **הבנות הנמכרות** בכל חנויות השמיטה, הינם של "אוצר בית דין". משמעות הדבר: חובת שמירה על קדושת שביעית. (אסור לאבד חלק פרי הראוי למאכל).
- **העסקים המפוקחים** ע"י הרבנות בת ים, גם אלו הנמצאים בכשרות רגילה, כמו אולמות, מסעדות, קונדיטוריות, פיצריות, חנויות פלאפל, חנויות פיצוחים וחנויות תבלינים, משתמשות לענין הירקות והפירות בסחורה של שמיטה כהלכתה. אשריהם ישראל קדושים.
- **סניפי רשת,** כמו סניף "ארומה" בקניון בת ים, וסניף "קפה יותו" בבית המשפט, וכן "מגדלי הים התיכון", וכן "בית בלב", כולם כפופים להוראות הרשת, ומקור הסחורה שם הוא היתר המכירה בלבד.
- כמו"כ חנויות הירקות דלהלן בבת ים: שוק הרצל - רחוב רוטשילד פינת בלפור, שוקים - רחוב שלמה בן יוסף, שוק בת ים - אזור התעשייה, וי אי פרי - ברחוב מבצע סיני, עובדים עם סחורה של היתר המכירה. כמו כן "סופר שוק חגולי" שהחל לעבוד עם "אוצר הארץ" ושמיטה כהלכה, חדל בעקבות המחסורים בירקות עליים וסחורתיו הינם כעת על פי היתר המכירה. חנויות אלו ממשיכות להיות מפוקחות על ידי הרבנות בבת ים, והתעודה שבידם חתומה ע"י ממונה השמיטה של הרבנות הראשית לישראל - הרב אליעזר שמחה ויס שליט"א, חבר מועצת הרבנות הראשית לישראל.
- **הרבנות בבת ים** מחזקת את ידי בעלי העסקים והציבור היקר, גבורי הכח ושומרי השמיטה כהלכתה. זו אהבת הארץ האמיתית, להביא סגוריה על ארץ ישראל הקדושה על ידי שמירת השמיטה, ומובטח בתורה כי בזכות שמירת השמיטה כהלכה בארץ יכלו אויבינו ושונאינו וכל מבקשי רעתנו ותבוא גאולה במהרה.

מחלקת הכשרות - שעל ידי הרבנות הראשית בבת ים

מילון מונחים לכיתובים על פני ירקות עליים בשנת השמיטה

בהמשך להודעה (מעבר לדף) כי ישנו כעת מחסור בירקות עליים (חסה, בצל ירוק, כוסברה, פטרוזיליה, שמיר, וכו'), ובפרט בירקות עליים מהדרין - שהמחסור גדול יותר, עלינו להדגיש כי נכנסים לשוק תערובות שונות של ירקות עליים, כולם ארוזים בצורה דומה ובשלל כיתובים, מה שיכול להטעות מאוד את הצבור. אנחנו כאן כדי לעשות סדר:

- "ירק שישית", כבר אינו מצוי בתקופה זו של השנה, אמצע חשון. הירקות העליים של עכשיו הינם כבר של השנה השביעית.
- "ירק חו"ל", לא מצוי בירקות עליים, מפני חיי המדף הקצרים שלהם.
- "ירק נכרי", הוא ירק הגדל בשטחים בבעלות נכרים, בתחומי ארץ ישראל. נכרים שהם ערבים, או גויים אחרים מכל שאר האומות. [קיים במידה לא מעטה]. ירק זה גדל בפיקוח כשרות לאורך שלבי הגידול וההובלה, והוא מאושר לכתחילה בשמיטה על ידי הברצי"ם השונים, ועדות השמיטה השונות, הרה"ר לישראל מחלקת מהדרין, וכן גם ברבנות בת ים.
- "ירק על מצעים מנותקים", הוא ירק הגדל על ידיעות פלסטיק בתוך חממות (מבני רשת) בתוך תחומי ארץ ישראל. למעשה אין הרבה ירק ממצעים מנותקים, עקב העלות הגבוהה של התשתית. ירקות כאלו, רבים מגופי הכשרות מאשרים אותו כירק מהדרין (הרב אפרתי, הרב רווח, אוצר הארץ, הנחיות הרה"ר לישראל), וכן נוהגים גם בבת ים. בד"ץ העדה החרדית ובד"ץ שארית ישראל אינם מאשרים מצעים מנותקים, כיון שמבנים אלו תורמים לצמח ולא גורעים ממנו (כמו גידול בבית). הרוצים להחמיר בזה - עליהם לדעת ידיעה זו.
- "ירק ערבה צפונית", התחום ההלכתי של קדושת ארץ ישראל החייב דיני שביעית, נמצא מתחת ים המלח. הפוסקים נחלקו מהו בדיוק קו הגבול. יש המניחים אותו יותר צפונית, ויש המניחים אותו יותר דרומה. ברווח שביניהם נקרא המקום "ערבה צפונית", (הוא מזרחית לנחל ערבה, בישובים עין יהב צופר וכו'), ויש שם שטחי גידול שונים. לדעת בד"ץ העדה החרדית, מכון הכשרות של הרב רווח, ומכון הכשרות של אוצר הארץ, ניתן לקנות ירק זה בשמיטה כדין ירק חו"ל. לדעת בד"ץ שארית ישראל ומכון הכשרות של הרב אפרתי - אין לצרוך ירק ממקומות אלו. וכל אחד ינהג בזה כהוראת רבו.
- "ירק חממה", באופן כללי, יש פוסקים המתירים לגדל תוצרת הארץ בחממות לכתחילה, משום שחממה דינה כבית. ויש שחלקו על כך - מפני שעובד-תית החממה מטיבה את גידול הירקות, ולא מזיקה להם - כפי שהוא המצב בירקות השתולים בתוך "בית". אמנם בירקות עליים הפוסקים נוטים יותר להקל בגידולים של חממה מפני שעובדתית החממה מזיקה מקטינה ומורידה את היבול והאיכות של הירק. ירקות חממה בתוך גבולות ארץ ישראל - מאושרים לשימוש בכשרות רגילה בלבד. יובהר כי כל ירק האמור להיות מפוקח מבחינת חרקים - אמור להיות גדל דווקא בחממות סגורות, ולא תחת כפת השמים. כך שאם קונים ירק מפוקח כהלכה מבחינת חרקים, בדר"כ גם אין בו בעיית שמיטה, לפחות להסוברים להקל כנ"ל.
- "ירק גבולות מצרים + היתר מכירה", יש בשוק ירק עלי שכתוב עליו "היתר המכירה מגבולות עולי מצרים", ירק זה מקורו בשילוב של גבולות מזרחיים של ארץ ישראל, בתוספת היתר המכירה. כשעלו בני ישראל ממצרים כבשו שטח גדול עבור ארץ ישראל. שוב ירדו לגלות בבל וכשעלו מבבל כבשו שטח, אולם קטן יותר. בשטח "עולי מצרים" אין איסור ספיחין, ויש מחלוקת אם יש שם חובת שמירת קדושת שביעית. ובכך, הירק הנ"ל גדל בשטחים יהודיים בהם אסורה העבודה בשביעית, הירק הגדל שם אינו אסור באכילה, ונחלקו הפוסקים אם יש בו קדושת שביעית, ויש פוסקים המתירים זאת לכתחילה. ירק זה מאושר לשימוש בכשרות רגילה, כפי הנחיות מחלקת הכשרות של הרה"ר לישראל. רמתו ההלכתית של ירק זה טובה יותר מסתם ירק של היתר מכירה רגיל. אולם עדיין הוא אינו מאושר ב"מהדרין". (בתקנות הרבנות הראשית לישראל - "מהדרין" אינו יכול לקלוט תוצרת של "היתר המכירה").
- "ירק על פי היתר המכירה", מאושר כאמור ע"י הרה"ר לישראל רק לכשרות רגילה ולא ל"מהדרין". בירקות אלו יש לשים לב לנושא נוסף, והוא שהכשרויות החזקות בבדיקת חרקים, אינן עובדות תמיד עם היתר המכירה, ולכן בעלים כאלו יש לבדוק היטב גם מי הגוף האחראי לנקיון העלים מחרקים. ירק מפוקח כהלכה מחרקים, גדל רק בחממות, מה שמקל מאוד את שאלות השמיטה. נמצא שהקונה בשנה זו ירקות ללא פיקוח ראוי מחרקים, עלול להכשל באיסור נוסף - איסור 'ספיחין'. (איסור אכילת ירק תוצרת אדמה יהודית באר"י שנקטפה בשנה השביעית). והמזהיר והנזהר - ירבה שלומם כנהר.

בברכת שבת הארץ ושבת שלום